

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Keresztúri Farkas Csaba ügyvéd (1065 Budapest, Bajcsy Zs. út 21. fszt. 5.) által képviselt felperes neve (felperes címe III/12.) felperesnek a dr. B. Szabó Ernő ügyvéd (1107 Budapest, Balkán utca 6. I/4.) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen ajándék visszakövetelése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2009. július 9. napján meghozott 34.P.20.050/2009/4. számú ítélete ellen a felperes részéről 5., 6. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés és Pf. 4. sorszám alatti indokolás folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és a felperes által fizetendő elsőfokú perköltség összegét 275.000 (Kétszázhetvenötezer) forintra leszállítja.

Az elsőfokú ítélet egyéb rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 125.000 (Százhuszonötezer) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt 540.000 (Ötszáznegyvenezer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes az alperes nagynyja. A 2004. január 23-án kötött adásvételi szerződéssel a B, természetben felperes címe számú ingatlan tulajdonjogát az alperes, a holtig tartó haszonélvezeti jogot pedig a felperes szerezte meg. Az ingatlan 8.000.000 forint vételárát a felperes egyenlítette ki.

A felperes végleges keresetében az ingatlan ajándékot a Ptk. 582. § (1) és (3) bekezdésére alapítva visszakövetelte. Másodlagosan annak megállapítását kérte, hogy a felek között létrejött ajándékozási szerződés semmis. Kérte tulajdonjoga ingatlan-nyilvántartásba bejegyzését. Tényelőadása szerint arra figyelemmel ajándékozta az ingatlan tulajdonjogát unokájának, hogy az alperes betegsége esetén róla gondoskodik. Kora miatt egyre több betegsége van, ezért rendszeres

orvosi kezelésre szorul. Az alperes részére segítséget nem nyújt, ezért az idősek otthonába kíván költözni, amelyhez jelentős anyagi fedezetre van szükség. Fia, az alperes apja vidéki munkavégzése miatt gondozására, ellátására nem képes.

Az alperes ellenkérelmében kérte a kereset elutasítását. Hivatkozása szerint az ajándékozáskor jó viszonyban volt a felperessel, akit semmilyen feltevés nem vezetett az ajándékozásra. Kapcsolatuk megromlását a felperes magatartása idézte elő, az alperesi szülők házasságának megromlása és a házasság felbontására tekintettel. A felperes a kereset benyújtásáig segítségét nem kérte. Vállalta, hogy segítséget nyújt a felperesnek, orvoshoz kíséri, bevásárol, szükség esetén gondozza, illetve a gyógyszerköltségeket viseli, szükség esetén hajlandó arra is, hogy az ingatlant földszinti lakásra cserélje.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította és a felperest 562.500 forint perköltség megfizetésére kötelezte. További rendelkezése szerint a le nem rótt 540.000 forint illetéket az állam viseli.

Döntésének indokolása szerint a felek között az ajándékozási szerződés annak aláírásával létrejött. A Ptk. 582. § (3) bekezdésére alapított visszakövetelési jogcím tekintetében utalt a PK 76. számú állásfoglalásban kifejtett szempontokra és megállapította, hogy a felperesnek nem volt olyan feltevése, amely nélkül az ajándékozásra kétséget kizáróan nem került volna sor. A felperes fia tanácsára, az alperessel fennálló jó viszonyra tekintettel döntött úgy, hogy a volt a házastársával közös családi házuk eladásából származó bevétel egy részét ajándékba adja az alperes részére ingatlan vásárlás céljából. Nem indokolja az ajándék visszaadását, hogy az alperes szülei az ajándékozást követően elváltak, a felperes kapcsolata megromlott az alperes édesanyjával.

A Ptk. 582. § (1) bekezdése szerint a felperes létfenntartásának veszélyeztetettsége sem állapítható meg. A felperes a perben ellentmondásos nyilatkozatokat tett, a keresetlevélben arra hivatkozott, hogy kora miatt egyre több betegsége van, ami rendszeres orvosi kezelést indokol. A lakóépületben nincs lift, a napi lépcsőzés a harmadik emeletről megterheli lábát, ebben tudott volna az alperes segítséget nyújtani. Ugyanakkor, személyes meghallgatásakor elismerte, hogy a házban van lift, de gyakran elromlik. A perben a felperes maga adta elő, hogy önálló életet él, önállóan használja a tömegközlekedési eszközöket, főz és bevásárol magára, látogatja a 96 éves, otthonban élő édesanyját, fiától anyagi támogatásban részesül. A havi 53.000 forint összegű nyugdíja megélhetését biztosítja, rezsitartozása nincs, gyógyszereit is fizeti. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes 68 éves korában kötött ajándékozási szerződést, számolnia kellett azzal, hogy az idő előre haladtával egyre több betegsége lesz, ezek minden terhét nem háríthatja át a megajándékozottra. A felperes orvosi iratok csatolására vonatkozó bizonyítási indítványát a Pp. 3. § (4) bekezdése alapján, mint szükségtelent elutasította, mert maga a felperes sem hivatkozott olyan betegségekre, amelyekre vonatkozó orvosi iratok csatolása létfenntartása veszélyeztetettségét alátámasztaná.

Az ítélet ellen a felperes fellebbezett, elsődlegesen annak megváltoztatását azzal kérte, hogy ítélőtábla a Ptk. 582. § (1) bekezdése alapján az ingatlanajándék visszaadására kötelezze az alperest. Külön fellebbezéssel támadta az elsőfokú perköltség összegére vonatkozó rendelkezést. Másodlagos fellebbezési kérelmében kérte az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság utasítását a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára. Indokai szerint

- az elsőfokú bíróság a Ptk. 582. § (1) bekezdésének téves értelmezésével a tényállást nem derítette fel, kizárólag az ajándékozó jövedelmét, illetőleg anyagi helyzetét vizsgálta. A BH 1999. 211 szám alatt közzétett eseti döntésben kifejtettek szerint a létfenntartás veszélyeztetettségének vizsgálata nem szűkíthető le a mindennapi szükségletek anyagi fedezetének tisztázására. A vagyoni helyzet mellett azt is vizsgálni kell, hogy az ajándékozó életkora egészségi állapota miatt mennyiben rászorult és ez a helyzet átmeneti jellegű vagy állandósultnak tekinthető-e. A felperes kisnyugdíjasként egyedül lakik a perbeli ingatlanban, annak valamennyi költségét 53.100 forint összegű öregségi nyugdíjából fedezi, viseli jelentős gyógyszerköltségét és a fennmaradó összegből kell a mindennapi megélhetés költségeit biztosítani. Jelenleg rekeszsérvvvel küszködik, egyik szemét szürke-hályog miatt a közeljövőben operálják, a zöld-hályog betegsége pedig látásának folyamatos, visszafordíthatatlan romlásához vezet. Magas vérnyomása és szívproblémája rendszeres orvosi kezelést igényel. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság az egészségi állapota igazolására felajánlott bizonyítást elutasította.

- A szerződéskötés időpontjában az alperes szülei harmonikus házasságban éltek, így nem merült fel kétség a felperesben, hogy szükség esetén a családtagok gondozzák. Az alperesi szülők házasságának felbontása után, a közöttük fennálló érdekellentét miatt a felperes az alperes részéről érdemi segítségre nem számíthat. Az alperes apja a házastársi közös vagyon megosztása után jelentős bankhitelt vett fel, így anyagi támogatást a felperes részére csak rendkívüli nehézségekkel tud nyújtani. A felperesről természetben sem tud gondoskodni, mert munkaköréből eredően gyakran tartózkodik vidéken. Így sem a felperes, sem a gyermeke nem rendelkezik elegendő jövedelemmel ahhoz, hogy a felperes gondozását fizetett szakápolóra bízzák. Ebben az élethelyzetben a felperes létfenntartása csak az idősek otthonában történő elhelyezéssel biztosítható. Külön bizonyításra nem szorul, hogy egészségi állapota nem tekinthető átmeneti jellegűnek és állandósultnak, abban további romlás várható. Az alperes maga is rendelkezik lakás céljára szolgáló ingatlannal, így az ajándék visszakövetelése létfenntartását nem veszélyezteti.

- Az elsőfokú bíróság a perköltség összegéről, az alperest képviselő ügyvéd munkadíjának összegéről a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (továbbiakban: IM rendelet) 3. § (2) bekezdésének a) pontja alapján döntött. Nem vizsgálta, hogy annak mértéke arányban áll-e a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel. Az elsőfokú bíróság két tárgyalást, ebből egy érdemi tárgyalást tartott, az alperes egy írásbeli beadványt szerkesztett és részt vett a peren kívüli egyezségi tárgyaláson. Mindez indokolja, hogy az ítélőtábla az IM rendelet 3. § (6) bekezdésének alkalmazásával a ténylegesen elvégzett képviseleti tevékenységgel arányban álló ügyvédi munkadíjra mérsékelje pervesztessége esetén a perköltség összegét.

A fellebbezés a per fő tárgya tekintetében alaptalan.

A felperes a fellebbezési eljárásban téves feltevésre alapítva igényét nem érvényesítette, ezért az ítéltábla kizárólag a létfenntartás veszélyeztetettsége jogcímén érvényesített követelést vizsgálta. Az elsőfokú bíróság helyes érdemi döntéssel utasította el a keresetet, ténybeli és jogi okfejtése is helytálló, nincs indoka a Pp. 252. § (3) bekezdése szerinti döntés meghozatalának.

A Legfelsőbb Bíróság több közzétett határozatában kiemelte; fontos egyéni és társadalmi érdekek szólnak amellett, hogy a Ptk. 205. § (1) bekezdése szerint, a felek kölcsönös és egybehangzó akaratnyilvánításával megkötött szerződések alapján létrejött jogi helyzetek kellő indok nélkül egyoldalúan ne kerüljenek felszámolásra. Ez vonatkozik az ajándékozási szerződésekre is, melyekben az ajándékozó részéről biztosított ingyenes előny juttatása és elfogadása a felek megállapodása volt. Ennek alapján jogi védelem illeti meg a megajándékozottnak azt az érdekét is, hogy bízhatson az ajándékozás véglegességében. A Ptk. 582. §-a ezért kivételes jelleggel, meghatározott esetekben teszi lehetővé az ajándék visszakövetelését. A Ptk. 582. § (1) bekezdése kimondja, hogy a még meglevő ajándékot az ajándékozó visszakövetelheti annyiban, amennyiben arra létfenntartása érdekében szüksége van, és az ajándék visszaadása a megajándékozott létfenntartását nem veszélyezteti. A szabályozásból következően a létfenntartás veszélyeztetettségére alapítva az ajándék sikeres visszakövetelésének egyik feltétele az, hogy az ajándékozónak létfenntartása érdekében az ajándékokra szüksége van, a másik feltétel pedig, hogy az ajándék visszaadása a megajándékozott létfenntartását ne veszélyeztesse.

A Pp. 3. § (3) bekezdésének első mondata szerint a jogvita elbírálásához szükséges bizonyítékok rendelkezésre bocsátása a feleket terheli. Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valónak fogadja el. Az eljárásjogi rendelkezések alapján az alperes tagadásával szemben az ajándékozó felperest terhelte a Ptk. 582. § (1) bekezdése szerinti ajándék visszakövetelésre alapot adó tények bizonyítása.

Az ajándékozó létfenntartásának veszélyeztetettsége jövedelmi és vagyoni viszonyai, a havi megélhetéshez, mindennapi szükségletei - lakhatási, ételmezési, közlekedési költségek - kielégítéséhez, a gyógykezeléséhez szükséges költségek alapján, az általános értékviszonyokra is figyelemmel és annak vizsgálatával ítéltető meg, hogy életkora, egészségi állapota miatt mennyiben szorul ápolásra, gondozásra, és ez a helyzet átmeneti jellegű, vagy állandósultnak tekinthető-e.

A rendelkezésre álló adatokból kétséget kizáróan megállapítható, hogy a felperes lakhatása a perbeli ingatlanban biztosított, jelenleg önellátó, elvégzi a bevásárlásokat, magára főz. Önálló életvitelre, a háztartási munkák elvégzésére képes, tömegközlekedési eszközökkel közlekedik. Betegségei miatt ápolásra, gondozásra nem szorul, a lakásrezszi költségét, gyógyszerköltségét, megélhetését önmaga fedezi. Kétségtelen, hogy a felperes alacsony nyugdíjjal rendelkezik, de fia esetenként anyagi támogatásban részesíti. A felperes csak

állította, de nem bizonyította, hogy a megajándékozott anyagi és természetbeni támogatására nem számíthat. A perben az alperes egyértelműen kinyilvánította készségét arra, hogy a felperes gyógyszerkötségeinek kiegyenlítését vállalja, igény szerint természetben segítséget nyújt a felperesnek, sőt nem zárkózott el a felperes életvitelének megkönnyítése érdekében az ingatlancserétől sem. Ilyen körülmények mellett a felperes életviteléhez szükséges folyamatos feltételek sem hiányoznak olyan mértékben, hogy az létfenntartását veszélyeztetné. Az elsőfokú bíróság erre tekintettel helyesen mellőzte a felajánlott bizonyítás teljesítését és a Ptk. 582. § (1) bekezdésében foglalt másik konjunktív törvényi feltétel - az ajándék visszaadása a megajándékozott létfenntartását ne veszélyeztesse - fennállásának vizsgálatát. Az ítélet tábla azonban megjegyzi, hogy ítélt dolog hiányában a felperes életkörülményeinek változása, jövedelmének csökkenése, egészségi állapotának romlása, gondozásra, ápolásra szorultsága, létfenntartásának veszélyeztetettsége alapot adhat új kereset indítására.

Az elsőfokú perkötség mértékét kifogásoló fellebbezés alapos.

Az elsőfokú bíróság által megállapított, az alperes képviseletének ellátásával felmerült, az IM rendelet 3. § (2) bekezdésének a) pontja szerinti munkadíj összegének mérséklésére az IM rendelet (6) bekezdése indokolt esetben ad lehetőséget, ha az nem áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel. A bírói gyakorlat az „indokoltság” megítélésénél vizsgálja a pertárgy értékét, a jogvita bonyolultságát, a perelőkészítés munkaigényességét, a beadványok mennyiségét, terjedelmét, a tárgyalások számát és időigényét. Értékeli továbbá az ügyvédi tevékenység közrehatását a célszerű pervitelben, illetve az ügy ésszerű időn belüli elbírálásában. Vizsgálja a fentiekén túl a hasonló ügyekben általában elfogadott ügyvédi munkadíjak mértékét is. Az elsőfokú bíróság a viszonylag egyszerű megítélésű ügyben két rövid tárgyalást tartott. Az alperest képviselő ügyvéd egy előkészítő iratot szerkesztett és a tárgyalásokon és a peren kívüli egyezségi tárgyaláson részt vett. Az ítélet tábla a kifejtett képviseleti tevékenységhez igazodva a felperest terhelő elsőfokú perkötség összegét 125.000 forintba mérészkelte, amely az IM rendelet 4/A. § (1) bekezdése szerint tartalmazza az áfát is.

A Fővárosi Ítélet tábla a kifejtettek alapján az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdésének alkalmazásával részben megváltoztatta.

A felperes fellebbezése sikertelen maradt, ezért az ítélet tábla a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte az alperes javára másodfokú perkötség - az IM rendelet 3. § (5) és (6) bekezdése, a 4/A. § (1) bekezdése alapján megállapított, a kifejtett képviseleti tevékenységhez igazodó, az áfát is tartalmazó ügyvédi munkadíj - megfizetésére. A felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése alapján az állam viseli.

Budapest, 2010. május 4.

Fermanné dr. Polák Zita s.k.,
a tanács elnöke

Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k.,
s.k.

előadó bíró

Dr. Hegedűs Mária

bíró